

DE IZEGEMSCHE KIJK-UIT,

Verschijnende bij gelegenheid en appetijte, en opgesteld
door BERNARDUS POMPE.

Al lag de waarheid in het graf,
Al wat haar drukt, dat moet er af.

Te bekomen bij den drukker VION-VAN EECKHOÛTE aan 10 centiemen per nummer.

Zie, daar is Bernardus weër.

Het heeft hem verheugd gehoord te hebben dat zijn eerste *Kijk-uit* met eene ware razernij gezocht en in weinige dagen totaal uitgekocht werd; en het deed hem lachen als men hem vertelde hoe men den man opzocht, die Bernardus Pompe heet en hoe men gansche reken namen opgaf, waaronder deze van Bruno Andries, Leo Breemeersch, den drukker, enz. Maar hoe is 't mogelijk! 'k Ben geboren in 't jaar tiené, 'k woon achter de kerke en mijn persoon is van mallen sedert vele jaren gekend, maar mijn rechte naam is bot om vinden. En rechtuit gezegd, ware het niet dat ik mijne parochianen wil de vente doen, ik ging met mijn werk naar Kortrijk.

Met blijdschap heb ik gezien dat de *Landbouwer*, die zich nu ook de belangen van Izegem — maar meest van de Ciskes — ter herten neemt, geheel te vreden schijnt: dat doet deugd aan Bernardus herte. Daarom bekennt Bernardus volgeerne met welke smaak hij dien gevoel- en troostvollen brief over het feest der Ciskes in den *Landbouwer* gelezen heeft: 't was toch zoo schoone, maar 't was ook triestig; Bernardus heeft in die lezing tweemaal gegreschen en een turke nadien ontwaakte hij, versteven van de koude, met den *Landbouwer* onder zijne voeten bij een uitgebrande

sloof... en zeggen dat Bernardus toen dien brief nog niet geheel had uitgelezen!..

Er zijn er die zeggen dat er in eene onbehoorlijke plaats is uitgevallen geweest tegen den *Kijk-uit* en dat men gezegd had hoeveel men wel ontving van cents — maar niet van pinten — bij de Ciskes. Bernardus geloofst daar niets van want de heeren geestelijken hebben zelf om een nummertje van den *Kijk-uit* gezonden.

Anderen rekenen het Bernardus voor eene slechte noot, omdat hij met de regencie in de matte zou willen gaan over het recht van bouwen, en zij roepen in hunnen toorn uit: « Indien dat mocht gebeuren, dan zou men iets schoons zien! » Bernardus ziet niets afzigtelijk in eene reek welgebouwde huizen van eene stagic, en hij maakt onderscheid tusschen een huis en de woonst van den witten van langst de kortrijksche straat. Hij zal eens die ongeloofige Thomassen den vinger doen op de wonde leggen en de uitspraak van het verbrekingshof tegen den neus van 't schepenkollegie doppen om te bewijzen wie van beide in 't recht verkeert.

Willen dat Bernardus zich in schulden steke omdat de burgemeester ten uitkanke van stad geerne huizen van twee stagen ziet... *C'est pour rire!*

KIJKJES IN DE TWEEDE MAAND VAN 1873.

Wilt g'iets weten, 'k zal u iets vertellen :

Toen de heer Laforce zijn plan had ingediend, geloofde ons schepenkollegie zich niet slim genoeg om uitspraak te doen en de raad werd bijeengeroepen. De zaak werd ter tafel gelegd en met veel solemniteit en in diepe stilte zag men AL de hoofden buigen, het ja was uitgesproken en het plan goedgekeurd! Vele raadsheeren, de eene uit pluin-strijkerij, de andere om steen te mogen leveren, sloegen den heer Laforce hand in hand, kusten en lekten en fluisterden hem eenen « *Laforce bouwt maar op,* » toe; « *alles is wel, wij zijn eenparig overeengekomen.* »

Ongelukkiglijk mocht dit daarbij niet blijven. Toen de heer burgemeester, bedweld door zoo veel solemniteit, eenige dagen later ontwaakte, schoot het hem te binnen dat hij de belofte had gedaan van Izegem in een paradijs te herscheppen en het gebouw van den heer Laforce, ô gruwel! was maar van eene stagie!! Wat gedaan? Dadelijk zond hij konter-order en verbod van te bouwen; de goedkeuring door al de raadsheeren met het schepenkollegie erblij, werd over het hoofd gezien en raadsheeren kregen alzoo het platte van M. Ameyc's hand op hunne kaken!

Wat zegt gij daarvan, heeren Vandewalle, Carpentier, Demuenaere en anderen?.. Voor wat wordt gij dan aanzien van uwen bugemeester?... Voor eene bende schooljongens?...

Indien Bernardus zich in de plaats bevond van onze raadsheeren, zou hij bij de eerste vergadering het ontwerp neêrleggen van eene school voor volwassenen in te richten, en Bernardus peist dat onze burgemeester..... volwassen genoeg is!

Bernardus heeft eenen brief gezien, van de hand van menheere Remij en door ons Bestuur aan den heer Laforce gezonden, om hem de redenen te doen kennen, waarom hij niet mag bouwen in de Kruisdreef.

Toen Bernardus dien brief in handen kreeg, zond hij op staanden voet om eenen gepatenteerden expert in geschriften, ten einde die kollektie hant-

pootjes te ontcijferen. Volgens dien expert wilde de stad doen verstaan dat zij van de Kruisdreef eene extra schoone straat ging maken en daartoe groote onkosten doen.

Bernardus dacht bij zichzelf: zou ze wel zoo schoone zijn als *la plaine d'amour* of de bôschagie van de Koornmarkt!

Nu, wat er van zij, dat belet niet van in de Kruisdreef huizen van eene stagie te bouwen. Art. 107 der gemeente-wet zegt dat het Bestuur mag reglementen maken en straffen daarstellen voor alles wat in zijne attributien valt, zooals voor kwetsien van gezondheid en alignement; maar de verfraaiing willen opleggen, dat valt in zijne attributien niet en van dan af heeft het Bestuur geen recht: zoo spreekt het hof van kassatie duidelijk.

Niemand kan persoonlijk gedwongen worden onkosten te doen voor de verfraaiing eener straat. Bernardus raadt den heer Laforce aan dien brief goed te bewaren, want door deze heeft hij immers de veroordeeling van het Bestuur zelf, in handen gekregen. Het stuk is goud waard.

Waarom zorgt ons Bestuur niet eerst voor het gedeeltelijk kalsijden der Krekelstraat, die nu met schoone huizen bebouwd is en waar men geen hond kan doorslepen?

Zou ons bestuur niet wel doen, alvorens zich het hoofd op te vullen met groote plans, van eens een oogje te slaan op de neuzevallen der huizen. Men kan in regen geene straat ver in stad het voetpad volgen zonder door en doornat t' huis te komen; En dan die pannen op de muren van M. Bisschop! Gaat eens zien, heeren van 't stadhuys, welk schoon werk, welk versiersel voor Izegem gij daar toegelaten hebt. Tracht eerst te zorgen voor de kleine verbeteringen en de groote zullen dan van zelfs komen. Dat zal veel beter zijn dan met reglementen op te treden, die maar goed zijn als men eene..... diarrhée heeft.

Onlangs was Bernardus in een boomveuditie waarin een kopstuk van zekere kristelijke vergadering ook geen boom had ingesteken, maar welk

eenen boom? — Een rotten, waarvan hij het gat met moortel en aarde had opgevuld om de bedriegerij des te beter te verduiken. Gelukkig was Bruintje D'Hondt daar ook, en Bruintje is 'ne kender: in een, twee, drij koterde hij er het bedrog uit en vele kristelijken staken de peeze.

Over een drijtal weken, liep er den maandag voormiddag een *Xavriaan*, van rond de dertig jaar, al waggelen langst de straten onzer stad: de man was peerdelam gezopen. Bernardus kwam hem in 't gemoet en verontwaardigd over dien aanstootelijken staat, vraagde hij aan eene kennis, die daar juist te stude kwam, wie dat schepsel was.

— Dat is een gast uit onze hervormingschool, antwoordde Machaar.

— Zoo dat die knecht van Ruijsselede is? hij ware er beter gebleven.

— Neen, neen, Bernardus, gij verstaat mis; het is een gast uit de hervormingschool van de Rousselaarstrate.

— Zoo! zoo! Nu krjgen wij voorzeker de gendarmerie!

Lange Wiefij en Bernardus daags naar 't Concert.

Lange wiefij. — Er was zeker gisteren geen volk op 't concert?

Bernardus. — De zaal was veel te klein.

Lange wiefij. — 't Is niet mogelijk! Onze welsprekenden hebben zoo hun best gedaan om 't volk ervan af te houden: de boerezoon van Marke zaaide op den vruchtbaren grond van Izegem, dat 't een plezier was om hooren.

Bernardus. — Jammaar, hij, voor 'nen boer van Marke! had er niet aangedacht dat wij toen in den zaaitijd niet waren: 'k zou ik in de plaazen zijner meesters zijn, 'k zond hem naar zijn vadera!...

— En waarom waart gij op 't concert niet?

Lange wiefij. — Bernardus, 'k en mag niet van papa... Dat 't te Meenen ware!..

Mijnheer Bartolemeus Dumortier is ne draaier! — In 't jaar 1833, zeide hij tijdens de discussie over de instelling van 't Leopolds-orde: « Ik versta klaar dat mijn knoopgat nooit bevuild zal worden door een stuk lint, want ik zou vreezen onder het groot getal mannen gerekend te worden, die slechts het zinnebeeld der verdiensten hebben en niet de verdiensten. »

Mijnheer kende zich een toen af al voor een groot man. Maar dat is hier de kwestie niet, 't is maar dat Bernardus te Doornijk is geweest in de wijding

van Mounseigneur en hij zag er Bartolemeus, de representant van Rousselare, met al zijne eeretekens: de man was oprecht gepint en gelint 'lijk 'ne keurhengst. Dus Bartolemeus is 'ne draaier.

Nu, de wereld draait, de mane draait, de zonne draait, waarom zou Bartolemeus Dumortier ook niet mogen draaien?

Wist gij dat al? z'Hebben te Rousselare gedaust!... En dat nog gedaust voor den armen!!! Sapperdebie, quelle affaire!... 't Is ongelooflijk, zegt de *Landbouwer*, dat er te Rousselare nog zulk slecht volk woont en daarbij dient hij u eene geheele portie spreuken, jeremiaden en zeevera op, om u te bewijzen welk afgrijselijk kwaad het is u in 't zweet te springen. Ook zijn het voorzeker maar de geheele slechte liberalen, die dat darven doen.

Halt! *Landbouwer*; zoudt gij aan Bernardus niet kunnen explikeeren hoe dat komt dat de klerikale partij te Ronse van tijd tot tijd concerts geeft gevolgd van bals?... Kunt gij aan Bernardus niet zeggen hoe het komt dat ze daar op 16 februari laatst een klerikaal bal hebben gegeven, dat vereerd werd door de tegenwoordigheid van al de kopstukken van uwe katholieke of beter klerikale partij, waarbij zelf M. Maghermans, de klerikale representant opgemerkt was?...

En de stoeltjezester van St. Hermis was de bloem van 't bal!.. zegt men.

En de *Gazette de Renaix*, uwe gebenedijde confrater in kristo, kondigt al een derde concert en een derde bal aan voor half vasten, in dien tijd van boetvaardigheid!... En indien het geen goed weder ware, zullen er voitures ter beschikking van de dames gesteld worden!...

Bernardus staat stom als hij dat alles hoort en ziet. Is het niet overal dezelfde God?...

— Ja, Bernardus; maar 't en is niet overal dezelfde pasteur: te Ronse moet het 'ne goede zijn, en te Izegem en te Rousselare zijn 't *méchante*!

De schrijvelaar der brieven uit Izegem naar den *Landbouwer*, schijnt 'ne rare vogel bij Bernardus. Dat verstand vindt het zonderling dat het klerikale Izegem niet van over lang eene klerikale gazette heeft.

Zulks verwondert Bernardus in 't geheele niet: dat komt om dat er te Izegem geene lezers van klerikale gazetten zijn, en dat is het gevolg van het luttel onderwijs dat er bij de klerikale mannen te vinden is, en dees nu is het natuurlijk gevolg van hunne gedurige betrachting om het volk beneden

een zekeren graad van onderwijs te houden, vreezende van het anders zoo gemakkelijk niet meer te kunnen 't *schaap* maken.

De hoerkes van Izegem zien veel liever M. Carpentier's Bruinen als klerikale gazetten!

Het Bestuur van Rousselare heeft de verledene week een verslag uitgegeven en het begint dat werk met zijn eigen zelve eene g'heele mande lof en eere toe te zwaaien. — Eigen lof stinkt, zegt 't spreekwoord; maar als men van niemand vertroost wordt, wat dan gedaan? Elwel, dan doet men gelijk 't Bestuur van Rousselare: dan ketelt men zichzelf om jeukte t'hebben.

WEERKLANKJES.

In de maand januari ging de heer Maes-Vancampenhoudt, die hier nooit een concert durft bijwonen, naar een dergelijk feest te Meenen, op welk feest eene brusselsche aktrice — die wel gedekolteerd was — de eerste rol vervulde. Zou Bernardus, die in eenen eersten schepene altijd een voorstaander der schoone kunsten meent te zien, mogen vragen aan M. Maes, waarom hij hier niet één concert met zijne vereerende tegenwoordigheid opluistert? — Is het omdat onze vrouwen en zangeressen niet gedekolteerd zijn? In dees geval raadt Bernardus de Izegemsche vrouwen aan zich ook te dekolteeren om aan onzen eersten schepene aangenaam te zijn. — Is het omdat een zedig concert een zondig verzet is? Hoe durft M. Maes dan zijn voet in een concert te Meenen zetten.

— Wel, lieve Heerken, waarmede gij u, Bernardus, zoo lange bezig houdt: het is omdat hij te Izegem naar de Cerele niet mag gaan van mijnheer de pasteur; en als hij te Meenen naar een concert gaat, de pasteur en wetet niet.

— 't Is goed, Bernardus zal 't kwékken.

— Mijnheer de baron, zou ik daar op-uwe eef, waar H. Beldycke zijne boomen legt, ook een boomje of drij mogen neerleggen? Ik weet er zoo slecht een plaatsken voor.

— Welja, vriend, maar zijt gij dan in de vergadering?

— In welke vergadering, mijnheer de baron?

— In de groote vergadering van Franciscus.

— Neen, mijnheer de baron.

— Ah, vriend, dan kan het niet wezen; maar wilt gij dan in de vergadering komen, vriend?

— Merci, mijnheer de baron; heb dank, ik zal mijne boomkens elders leggen.

(Historiek.)

EENE LES IN DE GEMEENTE-SCHOOL.

De meester. — Ciske, wie maakt het ijzerwerk van den ploeg?

Ciske. — Mecheu, Mulier van de Boschmolens.

De meester, *miskontent en met nadruk*. — Welke ambachtsman?

Ciske, *zonder aarzelen*. — De smid.

De meester. — Ge moet zeggen: de ijzersmid. —

Toontje, zegt gij eens, jongen, wie maakt het houtwerk van den ploeg.

Toontje. — Mecheu, de kostewaagmaker.

De meester. — Gij moet zeggen: de wagenmaker.

Mecheu Felix de deur der klas opeestekende:

Monfrère Charles, il est temps de fuir!

(Bernardus Pompe peist het ook.)

En de pedagogen zeggen dat dit het middel is om den geest der kinderen te ontwikkelen. En Bernardus, die geen pedagoog is, twijfelt niet of Ciske en Toontje, hoe dom ze later mogen wezen, zullen zich nooit voor het ijzerwerk van den ploeg bij MM. Em. Callens en Vancampenhoudt adresseeren. Bernardus heeft nooit zulke lessen in Coleta's school ontvangen en zulke domheden zijn hem nooit boven gekomen.

Mais, c'est bête comme chou!

Lauwke werd aan de deur van eenen heer, wiens pakje hij van de-statie gedragen had, met de volgende woorden bedankt:

— Lauwke, indien gij later een *kataplas* noodig hebt, ge moet maar spreken, 'k zal er u een voor nieten leggen.

— Jammaar, menheere, zei Lauwke, 'k en wete niet of dat goed is, en 'k ware nu beter men 'nen dikken.

Bernardus zou precies dezelve zijn; hij houdt niet veel van kataplussen.

TOT LATER, ALS BERNARDUS 'T NOG LEEFT.